
“Ik ken iemand die goed kan luisteren”

Carlo Leget

Soms maakt iemand een opmerking die je op een denkspoor zet waarop je lange tijd vooruit kan. Ik herinner me dat mijn promotor me ooit zei dat de theologie van Thomas van Aquino – met wie ik in die tijd in gesprek was – voor mij een hele andere functie had dan voor hem destijds. Ik gebruikte Thomas’ denken als het ware om mijzelf toegang te verschaffen niet alleen tot de theologie, maar tot de geleefde christelijke traditie zelf. Dat viel hem op omdat ik een volgorde leek om te keren. Theologie was altijd reflectie op het geleefde geloof geweest; maar hier functioneerde de theologie tegelijkertijd als toegang tot het geleefde geloof.

Mijn promotor, dit jaar overleden, was van het jaar 1932. Ik ben van 1964. In een generatie tijd had zich een aardverschuiving in kerk en cultuur voorgedaan die zijn weerga in de geschiedenis niet kent. Die aardverschuiving is nog steeds gaande. Een volgende generatie is aan het studeren. Voor hen zal hetzelfde gelden als destijds voor mij. Maar in een veel heviger mate. En voor welk vak is dit scherper voelbaar dan dat van geestelijk verzorger?

Wat we meemaken is een onomkeerbaar verlies van een institutionele inbedding die mensen helpt zin en betekenis te vinden in het leven. En met het verlies van die institutionele bedding valt de legitimering weg. Bij mijn weten zijn geestelijk verzorgers de enigen die soms omwegen zoeken om zichzelf te introduceren. Dat is heel zorgelijk. Welke arts zou stamelend aan het bed proberen te verdoezelen dat zij arts is? Welke verpleegkundige zou ook maar één seconde nadenken voordat hij zichzelf als zodanig bekendmaakt?

Wat moeten we hier nu mee? Natuurlijk zijn er geen simpele oplossingen voor complexe problemen. Zeker niet wanneer zelfs de analyse ervan nog omstrede is. Niettemin wil ik een stelling poneren. En wel heel dringend. Als het om legitimatie, onderbouwing en versterking van het vak gaat, denk ik dat er maar één weg is. Die weg is urgent en loopt via de krachten die nu ook andere disciplines in het zadel houden: een empirisch-wetenschappelijke onderbouwing van het vak, in verbinding en dialoog met de disciplines die de lakens uitdelen. Als ik zie hoe hard artsen, verpleegkundigen en psychologen werken aan de onderbouwing en legitimering van hun werk, dan denk ik dat geestelijk verzorgers geen andere keuze hebben dan ook die weg te gaan. Ga ervan uit dat alle goodwill over tien jaar echt helemaal weg is. Zorg dat je op eigen wetenschappelijke benen staat en leer van andere disciplines. Vecht voor je vak en laat zien wat je waard bent. Want alleen wie met onderzoek kan onderbouwen wat hij beweert, krijgt geld in onze tijd. *Sad but true.*